

ІНВАЗІЙНІ ХВОРОБИ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКА

Філіпова Альона Юрївна

студентка

Павлюченко Олеся Вікторівна

доцент, кандидат біологічних наук

Житомирський державний університет імені Івана Франка

м. Житомир, Україна

Вступ./Introduction. *Інвазійні хвороби* (лат. *invasio* – напад) – це захворювання, які спричинені проникненням до організму людини паразитів тваринного походження. Паразитичних тварин залежно від таксономічної належності поділяють на протистів (амеба дизентерійна, лямблії, малярійні плазмодії), паразитичних червів (котячий сисун, свинячий і бичачий ціп'яки, аскарида людська, волосоголовець людський), кліщів (коростяний свербун), комах (воші та блохи). Найрозповсюдженішими групами інвазійних захворювань є найпростіші. Характерною особливістю збудників є те, що багато паразитів зустрічається лише у людини, така тривала персистенція в організмі людини і повторне зараження приводить до закупорки жовчовивідних і панкреатичних проток, абсцесів печінки і підшлункової залози, кишкової непрохідності і т.д.

За даними ВООЗ, інвазійними збудниками заражено понад 4,5 млрд людей. В Україні кількість інвазійних може досягати 5 млн. Можна вважати, що кожний житель нашої країни упродовж життя багаторазово хворіє на паразитарні хвороби.

Ціль роботи./Aim. Дослідити поширення інвазійних захворювань у жителів м. Бердичів, з'ясувати їх діагностику, лікування та розробити рекомендації щодо профілактики.

Матеріали та методи./Materials and methods. Проведено дослідження та аналіз медичних карт дітей до 17 років на інвазійні хвороби в межах м. Бердичів.

Результати та обговорення./Results and discussion. *Протозойні захворювання* – це група хвороб, які викликаються найпростішими одноклітинними організмами тваринного походження. Проблема протозоозів залишається актуальною в сучасному світі, оскільки дані захворювання широко поширені на планеті, вражають людей будь-якої статі і віку. За характером перебігу вони бувають як легкими, так і в край важкими, з летальними наслідками. В даний час найбільш поширеними є амебіаз, лямбліоз, малярія. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, щорічно реєструється понад 200 мільйонів випадків малярії, 90 % з яких припадає на країни Африканського континенту. В країнах, що розвиваються число осіб, інвазованих дизентерійною амебою, становить 20 – 70 %, клінічні прояви лямбліозу щорічно виявляються у 500 тис. інвазованих. З протозойних захворювань в Україні найбільш масовими є трихомоніаз – у середньому близько 250 тис. хворих на рік і лямбліоз щорічно реєструється 30 – 40 тис. випадків лямбліозу, серед яких 65 % становлять діти.

Гельмінтози – це велика група найпоширеніших захворювань, збудниками яких є гельмінти. За даними ВООЗ, щорічно аскаридозом заражаються 1,2 млрд людей. У Європі цим захворюванням страждає кожна третя людина. На території України створені сприятливі екологічні умови для широкого поширення захворювань цієї групи, адже щорічно реєструється 2 млн. випадків гельмінтів. Доволі часто це проявляється швидкою стомлюваністю, блідістю шкіри або алергічним висипом, темними колами під очима, розладом шлунка.

За поширеністю гельмінтозна інвазія займає друге місце після туберкульозу. Існує понад 350 видів гельмінтів, що можуть викликати у людей захворювання. В Україні їх виявлено близько 30 видів. Найпоширенішими є аскаридоз і ентеробіоз.

Ентомози (від грец. *éntoma*-комахи) – група хвороб, які викликаються дорослими комахами або їх личинками, які мають механічну та токсичну дію на організм господаря. Кровосисні комахи (гедзі, комарі, москіти деякі види мух і ін.) уколами свого хоботка травмують шкіру, кровоносні судини і нервові

закінчення. Деякі з них можуть бути переносниками інвазій або кровопаразитарних хвороб. Личинки мух руйнують тканини та стінки кровоносних судин, скупчуючись в просвітах дихального та травного тракту викликаючи їх закупорку.

Арахнози (від грец. *ἀράχνη* – павуки *νόσος* – хвороба) – це захворювання, спричинені отруйними, паразитичними павукоподібними та їх продуктами виділенням. Хвороби відносяться до групи арахноентомозів. Арахнози, які спричинені кліщами, називають акаріазами.

На основі аналізу статистичних даних та медичних карт пацієнтів (за попередньою згодою батьків та лікаря) було з'ясовано, що найбільш вразливою групою є діти, які відвідують організовані колективи, їх частка від усіх уражених дітей – 66%, 30% становили діти, які не відвідують садочки, решта (4%) – учні шкіл – інтернатів (рис. 1).

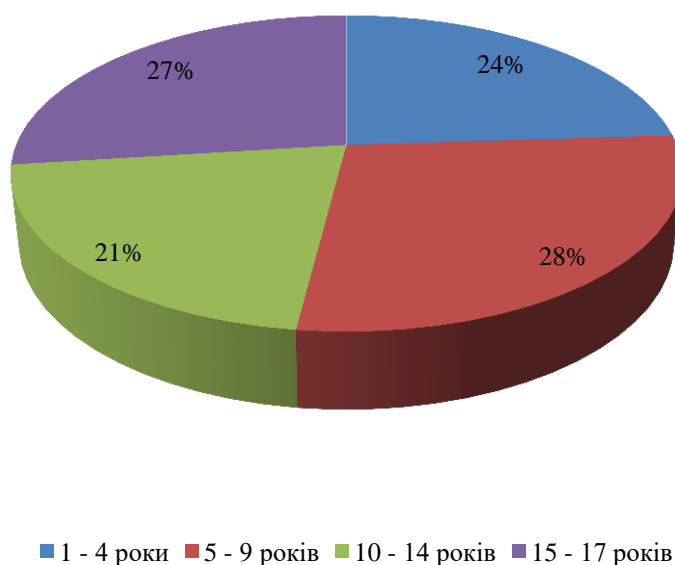

Рис. 1. Рівень захворюваності серед дітей різного віку

З метою запобігання зараження паразитичними тваринами необхідно знати і дотримуватися основних профілактичних рекомендацій. До головних методів профілактики інвазійних хвороб відносяться наступні:

- Біологічні методи – це використання лікарських рослин, речовин, які впливають на їх розмноження або поведінку та природних ворогів.

- Хіміопротифілактика – застосування антипаразитарних засобів, для очищення організму від збудників.
- Імунологічні методи – знаходяться на стадії розробки.
- Соціальні методи – це дотримання правил громадської та особистої гігієни.

Нами розроблено рекомендації щодо профілактики інвазійних хвороб. Найголовнішим заходом профілактики є елементарне дотримання правил особистої гігієни (миття рук перед їжею, після туалету, після спілкування з тваринами та відвідування місць загального користування). Необхідно обливати кип'ятком фрукти та овочі (перед їх вживанням у сирому вигляді), піддавати м'ясо та рибу термічній обробці. Важливим є забезпечення повноцінного харчування, щоб в достатній кількості організм отримував вітаміни та усі поживні речовини. Потрібно дбати про міцний імунітет, оскільки це перешкоджає міграції паразитів по організму, знижує ймовірність зараження ними та скорочує тривалість їх життя в людському організмі.

Висновки./Conclusions. Отже, за результатами опрацьованих медичних карт зазначено, що профілактика, як і лікування повинне бути індивідуальним. Окрім того, потрібно проводити вологе прибирання приміщень, тримати в чистоті предмети догляду, дотримуватись правил особистої гігієни, частіше замінювати натільну білизну. Досить актуальною є проблема вивчення розповсюдження інвазійних хвороб і серед населення м. Бердичів та визначення питань заходів профілактики у родинах і дитячих колективах.